

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) numai 100 Lei pe an.
„Foala Interesantă” (4 pag.) 60 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 150 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoare).

Cu măsuri de jumătate când vrei să faci ceva bine - iese rău!

In toată lumea orașele sunt oglinda viuă a puterii neamului domnitor în țară! Numai în România - nu!

Într'un articol din fruntea ziarului „Universal”, vorbind despre „minorități” (neamurile mai măruate, streine, din țară) dl C. Bacalbașa arată, că de ce azi orașele din ținuturile alipite la România, au o înfățișare atât de străină. Dă să spunem:

„Au trecut zece peste zece de ani și veacuri de robie streină peste pământurile neamului românesc supuse cuceririi, și în fiecare zi streinul cuceritor și-a apăsut mai adânc stăpânirea asupra orașelor. — Dacă satele rămân de-alungul vremilor cu înfățișarea lor neschimbată ca neam, în schimb orașele sunt preiaștindeni ca o pastă (un aluat) moale în mâna cuceritorului. Cine stăpânește o țară, schimbă și ideea înfățișarea orașelor!”

Cetind aceste șiruri, cari sunt adevărate pentru toate țările, un simțământ de durere și îngrijorare ne-a cuprins sufletul, gândindu-ne la România. E adevărat ce spune d. Bacalbașa, pentru toate țările, dar pentru România nu!

România a avut orașe românești, și — le-a pierdut. Doar pe vremea vechilor Voevozi, românești erau orașele Moldovei. Unde sunt acele azi? Câte orașe mai pot fi numite românești în Moldova? Chiar și în Muntenia ele se scufundă aeren în marea streină, în loc să se înalțe ca țărani, ca focare puternice și luminoase ale Românilor. Bucureștiul înțeles era oraș românesc. Mai e el azi? Chiar în Muntenia, Craiova, „orașul milionarilor români” cum i se zicea cu mândrie încă înainte de războiu, a pierdut vechea sa curățenie și este tot mai mult loc potopului...

Sau nu e așa? Să ne gândim la d. Bacalbașa, arătându-ne că ce n'avem drept să desădăjim țara, ci să privim la viitor cu gând trandafiriu?

Și noi vedem și de ce a ajuns vechiul Regat acolo, unde cel un alt stat din Europa, ba în lume, n'a ajuns, la pierderea orașelor sale naționale. Pricina e una și singură:

În jumătatea a doua a veacului al 18-lea și începutul veacului al 19-lea, au început Evreii din Galizia austriacă, din Polonia și din Rusia, vecinile Moldovei, să se strecoare tot mai mult, pe nesimțite, în Moldova

și de aci în jos spre Muntenia. Și veneau, pentru că au băgat de seamă, că aci este un popor nespuns de îndelung-răbdător și „primitor de oaspeți”. Și cum poporul acesta, trăind aci la porțile Răsăritului, bătut de vitregia vremilor ca ne-altul, lovit de năvalele de Turci, de Tătari, de tot felul de neamuri streine hrăpărețe, — a rămas tare înăpălat, Evreii, mai pregătiți pentru lupta vieții, isteți și vicleni din fire, s'au folosit în chip criminal de înșelăciune popularul țărănesc. Așezăți la sate ca crișmari sau mici negustori, dădeau beutură ori lucruri de casă țărănilor, pe credit. Când îl era dator o sută ori două de Lei (pe atunci sumă uriașă), îi cerea scrisoare, „obligăție”. După ce-o avea, puneă otrăvă în beutura nefericitului ori în fântâna lui, și după ce acela murea, îl pira cu scrisoarea în care puneă datoria mărită de 5 ori, de 10 ori, și-l lua moșioara și căsuța și tot.

Dovedite aceste lucruri prin judecățile țării, — stăpânitorii au adus legea care oprește pe Evreii să mai fi crișmar, negustor ori proprietar la sate. L'au izgonit de la sate, dar — nu și de la orașe. De la orașe au să așteptat să se știe spăra de acești oameni răi, că doar ei, orașenii, e „mal luminat”.

Și atunci Jidanii deteră năvală asupra orașelor, — și le aduseră în stare în care le vezi azi! Sunt ale lor!

De ce? Pentru că atunci când ocărmitorii țării au văzut un mare rău: n'au luat măsuri de curățenie rădăcinii din temelie, ci au luat măsuri de jumătate. Dacă acei oameni s'au dovedit, și aveai cuvinte puternice de a-i izgoni de la sate, că nu s'vrednici a mai sta prin ele, apoi tot așa trebuia să vezi, că nu s'vrednici nici pentru orașe! Și trebuia să-i izgonești din țară, nu numai de la sate, și să închezi hotărâre pentru venirea lor mai departe din țările vecine!

N'ai făcut așa, — urmările le îngheți acum. Pe când în toată lumea orașele capătă față neamului stăpânitor de țară, — în România ele au pierdut această înfățișare. Și dacă-i adevărat ce spune d. Bacalbașa, că: „...orașele sunt un aluat moale în mâinile cuceritorului” și că: „Cine stăpânește țara, schimbă în totd-

une înfățișarea orașelor”, — apoi la noi orașele dau o dovadă ce trebuie să ne pună pe gânduri: că cuceritorii, și astfel stăpânitorii țării, — sunt Evreii în vechiul Regat! Iar în celelalte țări nou alipite, Evreii cu ceilalți minoritari, de cari se în strâns legați ca lanțul unei împotriva Românilor, — tot așa! Dl Bacalbașa ne mângăie, că: „timpul e cel mai bun preschimbător a toate” și că și la noi el le va preschimba în bine, să avem numai „răbdare, pricepere și patriotism”.

Noi vedem că răbdare avem, încă prea multă, — dar pricepere foarte puțină, iar patriotism aproape deloc! — Căci altfel nu perdeam noi în așa scurtă vreme toate orașele Moldovei, în parte și pe ale Munteniei, ca Bucureștiul în frunte! Și în orașele noilor ținuturi se vedea un spor de românizare de zece ori mai mare decât se vede. Dar cu guverne de „patriotism” celor ale noastre dela războiu încoace, care se întrec a umbra cu pălăria în mână după sprijinul neamurilor streine din țară, care își iau pe listele lor și dac în statul țării zece de Evrei, Unguri, Sași, cari de cari mi floroză dușmanii ai țării și ai neamului, — cu acești „patrioți” nu se poate ajunge acolo unde d. Bacalbașa și noi toți o dorim! De aceea și d. Bacalbașa își încheie articolul cu o dorință, — azi încă simplă și deșertă dorință, spunând:

„Iară pentru izbânda acestei transformări (prefaceri în bine), trebuie să trimitem în nolle ținuturi oamenii nostri cei mai buni, iar la fruntea Statului să stea cei mai patrioți!”

Atunci da, așa ar fi. Dar azi nu e așa, și până va fi cum e azi, — tot rău va fi.

Din viața Partidelor.

„Partidul Național.”

Dl Maniu l-a pus capăt ca „Partidul Național”, contopindu-l într'unul cu cel țărănesc.

Dar d. Iorga, care fusese Președintele acestui Partid, neputându-se împăca cu gândul că să merge cu toți „țărăniștii” cot la cot, cum e păcătosul C. Stere, — s'a hotărât să rămână cu o parte a membrilor Partidului Național, credincioși acestui partid, — și să poartă deosebit prin țară, pentru a organiza Partidul. A fost în două orașe mari: la Galați și Craiova, având adunări destul de bine cercetate. Iar acum vine și priu Ar-

deal. Pe aci se spune că vine mai mult pentru cercetări istorice din trecutul neamului românesc de pe acest pământ, — dar totuși va căuta și va spera și în țări și legăturile politice ale Partidului pe aci. Pe la Petroșeni, apoi de aci prin comunele dintre Petroșani și Hașeg a trecut în ziua de 9 Novembre și cele următoare.

Dar cel rupt din „Partidul Național” în ajunul alegerilor trecute, dlul Goldiș Lupăș, Lăpădat, spun, că și dâșii cu cei ce-i urmează, sunt „Partidul Național român”. Și așa se face încurcătura în capete.

Din Basarabia.

Zi de mare bucurie

A avut Basarabia Luni în ziua sfinților Arhangheli Mihail și Gavril: în aceasta zi s'a dat vjești cea mai înaltă școală ce o are azi Basarabia: *Facultatea de Teologie* la Chișinău, ca ramură a Universității din Iași. Deschiderea noului Facultăți s'a făcut în mijloc de frumusețe sărbători culturale, fiind de față mai mulți miniștri și fruntașii vjești bisericești și școlare nu numai din Chișinău, ci din toate părțile Basarabiei. Toți și-au arătat bucuria lor curată, că au primit acest înalt așezământ cultural, care va fi o vatră de lumină nu numai din punct de vedere bisericesc, dând țării proși cu știință mare, ci și din punct de vedere național, căci profesorii Facultății vor învâri în bine asupra sufletului studenților teologi și în privința asta, trimițându-i în mijlocul poporului basarabean nu numai ca preși luminași, ci și ca buni Români!

Ziarul „România Nouă” din Chișinău, a scos în ajun un număr sărbătoreț, cu articli scriși de Arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, care e foarte fericit a vedea deschisă noua Școală înaltă Teologică, pentru care Sfinția Sa mult a strălucit, apoi articli de noui Decan (Director) al Facultății Profesorul Ioan Mihăilescu, de fruntași basarabeni: dl Pent, Halippa, Ion Pelivan, A. Murafa, St. Berchet și alții.

Pentru a fi față la bucuria Basarabiei, au mers dela Universitatea din Iași 40 de profesori și o solle de 30 studenți.

Slobza Dzelască a fost slujită de 100 de proși în jurul Arhiepiscopului lor.

A fost însoțire și bucurie mare și curată.

Ne alăturăm la bucuria fraților basarabeni, și dorim din toată inima: să le implinască Dzeu

toate dreptele așteptări și dorințe, ce leagă de noul așezământ

Un ochiu rîde, unul plînge...

Pe când dela Chișinău dăm vestea bună de mai sus, din altă parte a țării trebuie să dăm veste dureroasă pentru sufletul românesc. Trimiși vjești românești prin orașele Basarabiei, sunt trimiși cu ură și cu împotrivire îngrozitoare, încât parcă n'ar merge în orașe ce stau sub scutul deregătorilor românești, ci ar fi în o altă țară, streină, dușmană. Iacă ce citim în gazeta „Împăratul Traian” din Tighina, oraș de hotar, la marginea despre Nistru a Basarabiei:

Farmacistul Mihail Marian

singurul farmacist (apotecar) român din orașul Tighina, are mari neplăceri.

Matându-se de câteva zile pe strada Regina Maria (Harszina) Nr. 50, casele lui Levit, bietul om e dat în judecată de ceilalți farmaciști streini, în fața statului doctoresc al județului Tighina, ca să i se închidă farmacia, fiindcă, spun ei, e prea aproape de farmaciile lor, și le poate strica „gheșeftul”. El cer ca farmacia (apoteca) lui Mihail Marian (fiu de țărăni moldovean din județul Orheiului) să fie izgonită undeva la întunec spre câmp sau pe câmp în văzul epurilor și al rațelor sălbatice.

Cu alte cuvinte să nu poată mânca pâine un român în țara lui, ca să nu se facă crețe pe fețele îngrășate ale streinilor.

Fapta nesocotită a farmaciștilor din Tighina și ura lor prostească contra singurului farmacist român, trebuie să fie înțeleasă după cum trebuie de lumea românească.

Nu ne îndolm de hotărârea statului doctoresc. Ar fi o adevărată crimă (păcat de moarte) izgonirea singurului farmacist român din mijlocul orașului.

Obidnirea (suferințele) lui Marian a pus în picloare lumea românească din orașul nostru. În fruntea mișcării s'a pus tinărul avocat din Tighina, Neculai Tică. Chiar dl avocat Brătianescu însoțit de alți tovarăși ai săi, va sprijini pe Marian în fața judecării.

Iar cetitorii acestei gazete, care luptă în întălu rînd pentru ridicarea neamului pe tărâmul de luptă economic (gospodăresc) să nu uite când au lipsă de leacuri, de singura farmacie românească din Tighina, a pretinului nostru Mihail Marian!

Unele — altele.

Adevărați

Un profesor universitar scrie în o foaie din București, ca poporul nostru românesc, cum are dela Dzeu fire bună, cap cuprinzător, — am putea arăta alte roade pe tărâmul culturii, decât arătam.

Iar dacă asta nu se întâmplă, pricina e, și după părerea sa, că veninul „politic” partidelor se amestecă și acolo, unde „politic” n'are ce căuta: pe tărâmul cultural și bisericesc chiar, și acela (veninul politic) împedecă și zădărnicește avântul firesc pe care l'am putea arăta.

Și are dreptate. Chiar și la sate oamenii se uită azi chiorș unul la altul, că: tu ești „ribărar”, tu „averescan”, tu „fără-nist”, tu „cuzist”, — și fiecare crede despre celalalt că e un „păcătos”, un netrebnic și — nu mai merge pe o cale cu el, sau cel puțin nu ca înainte vreme, ca vecin bun, ca prețin chiar.

Asta e rău. La școală, la biserică, la însoțirea economică, la casa culturală, la comună, la orice întovărire cu scop obștec frumos, — nu trebuie să mergem ca oameni de „partid”, ci ca Români buni, și să sprijinim cu toată inima pe oricine care vrea să lucreze spre binele tuturor pe acele tărâmuri.

Dar pentru asta trebuie creștere deosebită, aleasă, trebuie să te simți mai presus de toate Român și numai apoi membru al cântării ori cântării partid politic!

De n'om face așa pe aceste tărâmuri de muncă culturală și națională, încet de tot vom da înainte, — mai ales noi ceștia din ținuturile ce am zăcut snte de ani în robie, ca Ardealul, Bănățul, Bucovina, Basarabia...

Luminează ne, Doamne.

Noi — tulburăm pacea!

La Timișoara fu de curând un Mare sfat al Evreilor neologi din toată țara. Intre altele frunțarii Evreilor din Ardeal și Bănățul, au ridicat întrebarea: care e „limba mamei” pentru ei? fiindcă, vezi, la școală se dă voce să înveți în „limba mamei” tale.

Și s'au sculat Rab'nii (popul iudeveștii) de frunte Ladislau Vágvölgyi, dr. Lipót Kecskeméty, Dr. Lenke, și alții (ei crede că s Ungurii cel mai curății) și au cerut să li se recunoască lor ca „limbă a mamei lor” limba maghiară, și guvernele României să-i lase să și aibă școlile lor cu limba maghiară!

Legile țării dau voie bisericilor să și țină școli cu limba de învățământ a mamei copiilor sau cu limba a tatului. Așa legea le dă voce și Evreilor să aibă școli cu limba evreiască, sau apoi cu limba a tatului. Iar ei neștiind evrește, românește nu vreau să învețe, ci — ungurește! Așa își bat joc de statul român, dacă Miniștrii lui umbă cu pălăria în năuă după „bunăvoința” lor în alegere...

Și au mai ridicat rebnii e-

vrei glas mare împotriva „antisemiilor” (a celor ce luptă împotriva Jidanilor), spunând că aceștia sunt oameni răi, că tulbură pacea dintre cetățenii ce locuiesc aci împreună!

Asta mi place! Noi tulburăm pacea, fiindcă cercăm să ne apărăm de atacurile lor date asupra pungilor noastre și asupra drepturilor noastre de neam stăpânitor! Nu ei sunt tulburătorii, cari prin munca lor de sobori, ne primejdiesc în ființa noastră de neam și ne ridică la opătare!

Așa ne trebuie, dacă așa înțelegem „libertatea” de mișcare și de lucrare a popoarelor minoritare (neromânești) din țară!

După ce ne bat colo și colo, acuși o să ne strige: să leșim din această țară, care e a lor, nu a noastră!

Intre noi și vecina Sibiă.

Pentru țara noastră e lucru de mare însemnătate, să avem cât mai mulți vecini cu cari să trăim în pretenie, să avem în ei nădejde de un sprijin la zile de nevoie, nu teamă de vre-o lovitură în coaste din partea lor.

Astfel de buni vecini am avut noi în veacurile trecute, în vecinii Sârbi, — decând au ajuns a și avea țara lor neatârnată. Ne despărțea de ei Dunărea și nici ei nu puteau râvni la ceva în România, nici România la ceva în Sibiă.

Războiul din urmă mărlind și țara noastră și țara lor, cei-ce au încheiat pacea dela Paris, au vîrit (fiindcă așa au dorit răii lumii cari lucrează din întunec și voiesc să aibă totdeauna între țări un punct dureros, pe care apăsând când le-ar veni pofta, să poată face pe cele 2 țări să se leze de cap la cap), — au vîrit să-mănța pizmei și neînțelegerii între cele 2 bune vecine, prin aceea, că au lăsat ca Sibiă să calce cu un picior dincoace de Dunăre și de Tisa, în Bănățul, pentru o mână de Sîrbi ce au și ei în Bănățul. Hotarul firesc și puternic între noi, era Dunărea și Tisa, și dacă cel hotărîtor la încheierea păcii doriau să aibă aci vechea pace între țări, trebuiau să spună Sîrbilor: Românilii și ei frați în țara noastră, pe Valca Timocului, chiar mai mulți decât voi în tot Bănățul. Fie una pentru altul. Ei să nu treacă riul la voi, voi să nu treceți le ei.

Dar mișcările cari doreau să rămână aci nîșică sămănță de ceartă, n'fel praf de pușcă presărat pe jos, — au stăpînit dela spate pe hotărîtorii păcii, să facă — cum făcără: Să bage pe Sîrbi în Bănățul, că prin asta înțelegerea între ei și Români să fie primejdioasă.

U marea e, că — nici până azi pacea nu e încheiată deplin între cele două țări vecine, în Bănățul!

Iaca, dovada mai roasă, în ce scrie de curând ziarul guvernului din Belgrad, „Politica”:

„In curând se vor forma două comitetele mestecate (de Sîrbi și Români) pentru a ajunge la o înțelegere în trebile ce s'incă împăcate deplin între noi.

„Intre Regatul nostru (sîrbesc) și România, mai sunt încă neînțelegeri destul de însemnate, privitor la cari nu s'au putut ajunge la o înțelegere nici până în ziua de azi. Așa, de pildă, după încheierea Contractului de alianță (tovărășia ce o avem cu Sibiă și cu Cehoslovăcia) s'au ajuns la o înțelegere vremelnică în treaba școlilor și bisericilor, având a se purcede la fel de o parte ca și de alta, (adecă: ce libertate veți da voi școlilor și bisericilor noastre din țara noastră și bisericilor voastre din țara noastră!)

„Asupra acestui lucru, de însemnătate pentru minoritățile naționale (neamurile mai mărunte streine) din Bănățul, s'au înținat două comitete (intre trimișii guvernului românesc și al celui sîrbesc), una la Belgrad, alta la Timișoara, cari însă n'au ajuns la o înțelegere.

Din această pricină se formează acum o a treia Comisie, având de scop înfăptuirea înțelegerii.

Afară de treaba școlilor și bisericilor, avem de adus în rîndulă și pricina schimbării (de pământuri) în urma tragerii noilor hotare. O comisie anume, va pleca la fața locului și va stabili, că prin cari puncte vor putea trece hotarul proprietarii (stăpâni) pământurilor cari au rămas cu locurile de amândouă părțile granței?

Comisiunile vor începe în curând lucrarea lor.”

Vor începe o, numai dacă ar și sfârși o cu bine! Dar ne e teamă, că iar o să se despărță fără o înțelegere, — ceea ce ar fi un lucru foarte neplăcut.

Primejdia neînțelegerii stă în aceea, că România vrea să dea Sîrbilor rămasii la noi în Bănățul libertățile cerute, dar guvernul sîrbesc nu vrea să dea și el înțelegerea Românilor ce trăiesc în Sibiă, aceluși libertăți! Nu le dă nici chiar celor luși acum între hotarele sale (celor din Toronto!), iar de cel din Valea Timocului, aproape jamațate de milion; nici nu vrea să audă, ce să le dea și lor biserică cu slujbă românească în ea, decum de școli cu limba românească!

Guvernul român va fi silit să și calce foarte mult pe inimă și să primească o pace nedreaptă, decă vrea pace cu vecinii Sîrbi, — că alt fel nu se poate.

Pe aiurea și pe la noi.

Pe lângă cele arătate de noi ca stări pliduitoare d'n Turcia, în fruntea numărului 45 al „Libertății”, — mai avem de adăus următoarele:

După ce Turcii au rămas stăpâni nedispușiți la ei în țară, pe urma alungării Grecilor, — ei își conduc țara așa fel, ce s'oi simți fiecare locuitor de neam străin, că acolo e Turcia, și nu un sat fără căni, în care oricine strein să poată face ce lui îi place, în paguba neamului stăpânitor. Ca urmare, iacă cum

scrie ziarul francez „Le Temps” că e azi în Turcia:

Nici un cetățean de altă credință și de alt neam decât cel turcesc, nu este numit în slujbele de obște ale țării;

nici un cetățean de alt neom nu este ales deputat, — deși au „drept de vot” și drept de a fi „ales”, ca și la noi;

nici un cetățean de alt neam nu este primit în șirul ofițerilor armatei, nici macar ca ofițer de rezervă!

„Cetățenii de neam strein nu se pot așeza în orașele sau satele țării ori unde lor le-ar plăcea, ci numai unde stăpânirea le dă voce (și ea le dă voce numai acolo, unde ei să nu înecă viața orașului ori satului cu mușmea lor, făcându-l pe acela să pară oraș strein!), —

omul de neam strein nici căldătorii nu poate cum vrea, unde vrea și când vrea el prin țară, decât cu învoire dela derigătorii! — Și altele.

De ce aceste restrîngerii strâșnice ale „libertății”? Ni-o spune tot marșele ziar francez:

„Pentru-că Turcii, cari singuri au luptat pentru neatârnată țării lor, au rămas încă cu vina aducere aminte de luptele dureroase din Anatolia. Ei nu au uitat șinuta ce au avut'o în acele zile, felurite comune nertare știi. Unele vînzări de țară, i-au făcut nelncrezători.”

Așa fac Turcii. Și bine fac. Ei țin minte pe acel cari în zilele cele mai cumplite și pline de primejdii pentru țara lor, pentru neamul lor, au dat mîna cu dușmanii, și le-au tradat (vîndut) țara. Pe acela ei li scot d'n șirul cetățenilor de încredere! Nu le dau slujbe, nu li primesc ca ofițeri în armată, nu în sfatul țării, nu li lasă să se îngămădească la un loc unde le place în țară, ci-i respesc prin marea de Turci, printre cari s'ar trâlăscă supuși și nevătămații țării, sau — să plece! Au lăsat Turcii să scrie colo la sfatul păcii ce vreau judecătorii streini, ca „porunci” de viață pentru Turcia, — dar acasă fac așa cum inimă lor de Turci și trebuințele de viață ale neamului lor o cer!

Și — nu se duce nici o „Lgă a N.șunilor” să-i „controleze”, să-i certe... Că l-ar ride în nas acelei Lg'i!..

Un frunțar al Evreilor din Turcia, a spus anul frunțar turc la Angora (scaunul de domnie al Turciei de azi):

„Dacă în zece ani nu rom ajunge Turci, atunci puț și să se gonșii!”

Așadar a-i Evreul și Armeanul și Grecul, neam strein, de parte de a păși cu cereri de a fi pus în „capul mesei”, sau în sfatul țării, în conducerea orașelor sau a județelor, — le pare bine că sunt lăsați să mai răsușie și ei, ca cetățenii supuși și umiliți (după necredința ce au arătat o neamului stăpân al țării) și se joară că în zece ani și ei se fac Turci, — iar de nu, să fie alungați!

Priviți acum în jur de voi, lubiți cetitorii, și asămănați stărilor d'n România noastră, cu cele din Turcia..

Sâmbăta

Își cere loc, în locul

Duminicii!

La Galați a început să apară (să lasă de sub tipar) gazeta „Svastica”, scrisă de luptătorii „Ligii Apărării Naționale Creștine”. În numărul său (1) dela 1 Novembre iacă ce știri mult grăitoare ne aduce „Svastica”:

„La Școala Evreiască de fete de sub conducerea d-nel Schmlerer, s'a hotărît a se face lecțiuni (a se ținea școală) Duminica dimineșta, pe când Sâmbăta școala e închisă, pentru temeiuri religioase.”

„Incuragiat de pornirea d-nel Schmlerer, Comitetul Comunității (parohiei) evreești, încearcă să lece sceeși măsură și pentru Liceul acelei comunități.

„Rămănem mirați, zice gazeta, cum derigătorii școlare de control (cari au supravegherea) pot suferi o astfel de absterere, care e o sfidare (adecă o arătare pe față că nu dă nimic pe legi, pe derigătorii, pe țară!..)

„Dacă legea răpaușului Duminicii, prescrie cinșirea Duminicii pentru orice cetățean, de ori ce neam și credință ar fi el, cum se poate ca, macar în temeiul acestei legi, Duminica să nu fie cinșită în școala d-nel Schmlerer?..”

Știrea dela Galați e dovadă ce să vîră și orbului în ochi, că Jidanii încep a păși ca domni în această țară, și a-i zgăria fața ei de țară creștină, lîpindu-l pe frunță slovele iudevești, cari însemnează: „Mica Palestină”, „Noul Ierusalim”.

Gazeta creștină din Galați crede, că Miniștrul Școlilor va lua măsuri de a face rîndulă. Noi nu nădăjdăim. Miniștrul Școlilor Petrovici, e omul purtat de frâu de către Warmbrand-ul său dela Iași și de Ebner și de ceilalți deputați și senatori Jidanii (vre-o 12) aleși pe lista guvernului Averescu-Goga, alături de aceștia — spre rușinea lor! — Și Petrovici strîns de Jidanii și de Jidaniiștii săi, nu se va aținge de hotărîrile lor, găsind că ce fac ei în casa lor, între zidurile lor, e — treaba lor...

Dela ei nu așteptăm nimic, nici dela ortacii săi de politică cu steagul național închinat înaintea tuturor neamurilor streine din țară!

Așteptăm însă dela deputații „Ligii Apărării Naționale Creștine” să fie în parlament la îndășmea datoriei lor de opăratorei al legii noastre creștine și al măndriei neamului nostru, stăpân al țării. Ei să ceară scamă J'dovitului Miniștru și școlilor săi intru închinare la strein, — și cu biclu de foc să zbiclice în sfatul țării, pe cel cari au făr aa fel de pămîntul a măndriei noastre de neam și de stat!

La Liceele de limbi streine, noi știm că limba română, istoria și geografia, se propun (învață) de profesorii români. Nu cumva Liceul Evreesc din Galați va și li pe profesorii români să

meargă Dumineca la școala lor...

Conduși de polițieni jido...

De au găsit cei duși la Brazilia?

Povestește unul ce a fost și...

„Agenții unei companii bra...

Afară de aceasta cei duși vor...

Pentru ca flecare familie să...

„Unde se află pământul...

„Unde se află pământul...

„Unde se află pământul...

„Unde se află pământul...

„Unde se află pământul...

„Unde se află pământul...

„Unde se află pământul...

„Unde se află pământul...

Nenorocii l-au povestit apoi...

„La Chișinău — urmează el...

Partea covârșitor de mare a...

Strugurii cresc la fel pe câmp...

„In sfârșit, încheie el, pământul...

Această mărturisire, pornită...

Când colo îi trimite la — sclă...

Sărman popor român, și din...

Solla Italiană a fost primită...

primito la gară chiar M. S. Regele...

Mâna comuniștilor încearcă...

Alegeri de deputați au avut...

Furtuni mari se vestesc din...

Palatul „Ligii Culturale”...

Viza livrelor militare...

intre 1880 și 1902 au să se în...

O bravură ca nealța a...

Soarte de zburători. In ju...

Dela Direcțiunea Liceului...

Mulțumită. Comitetul Filial...

Aurora Dr. Dobo,...

O insulă — scufundată în...

Zilele acestea care nu fu...

Un cutremur de pământ sub...

ca lumile, și cu lucrurile de pe...

Pentru America și Jugoslavia.

— Prețul „Calendarului Național”...

— Pentru străinătate (America și Jugoslavia)...

Prețul nu se poate trimite în...

Din Jugoslavia se pot trimite...

Posta pentru Calendar — s'a...

O lună de zile

trimitem foile noastre de probă...

Mână mai tare ca ori-cine...

Bandiși cu mitraliera pe...

E de mirat ce îndrăzneală...

NOUȚĂȚI

Cum scriu gazetele liberale „pentru popor“.

Partidul liberal, care are mare parte in conducerea din trecut a țării, ca și în cea a vremilor mai noi, și care ține să fie socotit ca cel mai bine organizat și dornic a da cea mai bună îndrumare poporului, neamului, spre cultură, — și-a înființat și el câteva foi pentru popor, ca prin acelea să-l „lumineze“ asupra lucrurilor din lume și țară.

O astfel de foie „poporală“ este „Poșta Țăranului“ lucrată la București, trimisă din București, din inima țării, dela izvorul luminei, — săracilor sate țărănilor cu puțină carte.

Ei, bine, felul cum se „luminează“ poporul, prin această gazetă poporală, e de-a dreptul dovadă despre cum — nu vrem să-l luminăm.

O pildă ca o sută.

General Averescu a mers de curând de e cercetat pe d. Ionel I. Brătianu la moșia sa, la Florica, — lucru care însemna negreșit, o mare cinste pentru capul Partidului liberal, dar un lucru framos și pentru capul guvernului, care, pentru a păstra liniște și o înstată frumoasă în țară pe când vine o soie strălucită a unei țări surori mai mari, s'a dus la capul partidului contrar și s'a pus ca el în înțelegere ca bărbați cu bărbați. Noi am tăcut în numărul 44 acest fapt, după obiceiul nostru, cu toată nepărtinirea, și făcând și pe ceilalți noștri să-l înțeleagă în lumina cea adevărată.

Acum ascultați cum tălcuie același fapt foia poporală liberală „Poșta Țăranului“:

„Domnul General Averescu în fața domnului Brătianu“

„Domnul General Averescu a fost zilele trecute la Florica unde locuiește, de obicei, șeful partidului liberal, adică domnul I. C. Brătianu.“

Lumea se întrebă nedumerită că de ce d. general Averescu s'a dus la Florica. Tot felul de bâșueli face lumea, dar nimeni nu știe bine ce s'a petrecut în casa dela Florica a domnului Brătianu.

Adevărul este acesta: Domnul Brătianu, văzând risipa pe care o face guvernul țării cu banii poporului, s'a arătat tare nemulțumit față de nesăcătina celor cari, — în timpurile astea greie, — își bat joc de avutul țării.

Supărarea d-lui Brătianu l'a îngrijorat mult pe d. general. Fîndu-l frică să nu fie cumva chemat la răspundere pentru ușurința cu care guvernează, domnul general Averescu a alergat la Florica spre a arăta prietina pentru care averescanii au cheltuit în câte-va luni, mai mult decât a cheltuit guvernul liberal în patru ani grei, la cămărire.

Vreme de câte-va clasuri generalul s'a spovăduit de toate păcatele săvârșite în cele câteva luni, de când partidul averescan a venit la putere. Generalul a runcat toată vina pe capul tovarășilor săi, despre care a zis

că sunt adevărate lighioane nesăcătioase de bani.

Înainte de plecare, generalul l'a încredințat pe d. Brătianu, că va pune piciorul în prag, luând toate măsurile de-a pune capăt risipii și poftelor ne pomenit de mari ale celor zîși Averescanli.

Noi zicem: să den Dumnezeu ca generalul să-și țină cuvântul față de Brătianu și să năpăstă stavilă tuturor rețelilor ce au izvorât din rîndurile acestui partid. a acestui partid nepregătît pentru a guverna, dar foarte pregătît pentru a se izoli pe socoteala poporului.“

Asta nu mai însemnă a lumina poporul, ci mai curînd a-l proati.

E de-a dreptul respingător să cetești așa ceva.

Noi nu suntem apărătorii generalului Averescu și a guvernului său, a cărui politică în părțile ei greșite o zăicim și noi, — dar ca foie neatârnată și stînd drepti între valurile luptelor pătimase de partid, am ținut totuși să arătăm cetitorilor noștri din popor că felul cum „Poșta Țăranului“ le înfățișează lucrurile ce se petrec în țară, — e de așa, că trebuie primit cu cea mai mare neîncredere. Numita foie crede că cetitorii din popor sunt niște copii cu gura căscată, care nu știu nimic și înghit ori-ce boroboacă ce li-o dal învîlțită în litere de gazetă.

Alta trebuie să fie menirea gazetelor „pentru popor“.

Posta Redacției. Ceale J. Magheș în Căpăț. Foile dale sunt plătite pe anul întreg. Alul A. C. le-am oprit.

Ceale Șeron B. în S. S'a găsit greșala. Ești în bună rindulală. Să trăiești.

Cineva din Uroiu ne scrie cu data de 6 Nov. că nu-i merg foile. Dar și-a iscălit numele, așa că nu-l putem ghici deloc cine e. Pare a fi Vosi petul. Il rugăm, — de o cel la cineva aceste șire, — să ne scrie de nou, scriind și numele în chip de a putea fi celit.

Ceale J. Grepșeanu, în Sighla-mund. Noi vom scrie pe adresa atale și verba „pitar“, dar vorba cea aleasă românească e „brutar“ (adecă mîștriu ce coace pîne), precum e „franzelar“ cel ce coace „franzele“ (chifle), cărula mei îi zicem „chillar“. Brutar nu e acel ce face butoale, acela e butnar. Pînă să deprimă oameii cu numirile cele noue stivea românești, e bine să se pună lângă ele și numirile vechi cunescute în partea locului, dar cele noi nu trebuiesc respuse, nici înălțurate, ci chiar primite și deprinsă lumea cu ele, ca cu atât mai mult să se vadă că suntem un singur neam, cu cât vorbim mai la fel aceeași limbă. E mai frumos a zice: Ordin, decât „poruncă“; e mai frumos pâlărie decât „colop“; armată decât „cătănie“; perceptorat decât „ștălerant“, pîne, decât „pită“, și altele. Să nu ne ferim de numirile și cuvintele frumoase ce ni-le dă lumea românească ce a adus-o Dzeu peste noi. Numal ce e rău, aceea să nu primim. Incolo ne bucurăm și laudăm străjămintele dale românești, cari se supără văzînd pe sclatita străjămintă și ar deri, ca și noi, curățirea țării de ea! Vor trebui să vie și acele vremi!

CALENDARUL NAȚIONAL

al „FOII INTERESANTE“, pe 1927.

este gata, și s'a început trimiterea lui celor ce l'au cerut.

Are, pe lângă partea calendaristică, toate datele și îndrumările ce le așteaptă cetitorul dela un Calendar: Posta, Telegraful, Telefonul, Scala timbreleor, Sărbătorile naționale; Mersul vremii și Povește economice la fiecare lună, — și celelalte.

Ilustrații (chipuri) are pe cari nu le găsești aiurea: Chipul Căminului Cultural dela Iași atata cât era lucrat la 1 Octobrie 1926: zidite 3 etage (al 3-lea rînd peste cel de jos). E o bucurie a-l vedea. Ziditerii lui, vrednicii studenți muncitori, se vad prin ferestri și pe zidurile în lucrare! Un chip al acestei „Case a nădejăilor noastre“, imposoboste învîlțirea Calendarului, altul, mai mare, în lăuntru.

Aduce apoi fotografiile (chipurile) celor 10 deputați ai Ligii Apărării Naționale Creștine, înțatia ceată a acestor luptători creștini, care a străbătut în Parlament, în frunte cu Steagul Nou ridicat de „Ligă“, ca însoțirea celor ce vor să vadă aici o Țară Românească cu adevărat a Remănilor, și nu ca azi mai mult a străinilor, mai ales a Jidanilor.

Incolo felurite vederi din țară și din lumea mare, — apoi cetiri alese, peșzii, schițe, nuvele, peporale ș. a.

Cum se vinde Calendarul?

1 Calendar singur: cu 16 Lei.

Trimise pe poștă, franco-recomandat, fiind asi plata la poștă mult scumvîtă față de trecut, calendarele se trimit cu următoarele prețuri:

1 pînă la 5 exemplare, cu 20 Lei unul.

Dela 6—10 cu 15 Lei unul.

Dela 10 în sus, cu 12 Lei 50 bani unul, și peste prețul tuturorora laelată socotit, se adaug 6 Lei taxa de poștă recomandat. (Așadar pentru 10 exemplare trimiși 125 Lei și 6 Lei recomandarea, de tot 131 Lei; — pentru 20 exemplare 256 Lei, și așa mai departe):

Toate se dau la poștă recomandat, adecă asigurate că nu se vor perde pe poștă și că ajung negreșit la mîna celui în drept.

Se trimite de aici la șirul în care vin cererile.

Fără bani înainte veniți, nu se trimit. — Numai abonăților noștri vechi, cari au feaia de ani de zile și au plătit-o cinstit, le trimitem, la cerere, câte 10—15 ex. pe cari să le plătească după vînzare, — oprindu-și 3 Lei la fiecare exemplar vîndut, pentru osteneala ler. — Le vînd cu 16 Lei unul.

A se trimite bani și cereri la:

Admin. „Libertatea“ Orăștie (jud. Hunedoara).

(0) 2—

De vînzare

1 Automobil „Ford“

cu poraire automată, lumînă electrică, cauciucuri noi, în cea mai perfectă stare de funcționare. Prețul ieftin: 65.000 Lei. Adresa: Ioan Cazan, în Cristia, p. Turda.

(915) 1—1

De vînzare:

1 Jugăr și jumătate loc arător, aflător în intrarea hotelierilor Orăștiei și al Remesului (la „Halm“, lângă moșia Amleher). Vinde din mîna liberă:

(913) 1—3

Petru Suba, strada General Drăgălina (fost Cămpului), 25, Orăștie.

Mașină de imblătît

sistem Heffer-Schranz, în bună stare, motor nou numai de 1 an, mărimea 1000 mm., — o de vînzare din mîna liberă la: (912) 2—3

Radu Lazar și soții Aurel Vlaicu fostă Bîntăși, (Jud. Hunedoara).

Moară eu motor

de vînzare. Cu o piatră; motor de 16 H. P. dus cu motorică; machă porumb (cucuruz) și grâu 300 kgme pe clas. Se vînd cu preț moderat.

De vînzare și 1 motor de 4 H. P. cu drescă de trerat sau și circular.

Toate bune, în lucrare, fără reparări. La: (906) 3—3

NICOLAE PITIC, morar, Gârboveș, p. Bania (Bănat).

De vînzare (882) 7—

în Orăștie: o casa la piață, constătătoare din vreo

16 camere de locuit,

apoi grajduri bune pentru 15—20 capete de vite, lemănii spațioase, cotețe mari pentru porci, șură mare pentru cară, căruțe și fântână în curte. Casa este cu etaj, cu 2 localuri de prăvălie sub ea, cu front la piață și situată în celț a trei străzi; cu două intrări. Curtea e despărțită prin o curte mare economică. Podurile locuințelor și a lemăniiilor sunt anume pregătite pentru păstrarea mai raulor vazeane de bucată. Sub locuințe se află pivnițe mari și bine construite. Curtea, parte e asfaltată, parte pardosită cu piatră. Casa e bine situată, se vînd din mîna liberă, fără nici o sarcină pe ele.

Informații se pot lua dela proprietarul casei din Piața Regina Maria, Nr. 30, din Orăștie.

Primăria comunei Săsciori.

Nr. 1114-1926 adm. (890) 5-5

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că la zius de 28 Noemvrie 1926, la 2 ore p. m. în cancelaria notarială din Săscior, jud. Alba, plasa Sebeș, se va da prin licitație publică minuendă, cu oferte închise, conform art. 72—83 a legii cont. publice, construirea din nou a morii de apă comunale, acelei oferant, care pria folosința pe mai puțin ani a acestei mori, precum și pria folosința merii a deua, proprietatea comunei, care e în funcțiune și în stare bună, se obligă, conform planului și devizului aprobat, a construi moara.

Prețul strigății se statoroeste: folosința pe timp de 14 ani a mării susamintite din 1 Ianuarie 1927 începînd.

Amatorii cari vor lua parte la licitațiune, vor depone, pe lângă oferta, și garanța provizorie de 15% în numerar sau efecte publice.

Planul tehnic, devizul, condițiunile generale de licitație, se pot vedea zilnic în orele oficionease la această primărie.

SĂSCIORI, la 26 Sept. 1926.

I. Petru Agustin Bărsan primar. notar cerc.

Ucenic de morar

se primește la moara stametică a subscrisului. Vârsta dela 14 ani în sus.

(914) 1—1

Ioan Chicăliță, în Lupu, p. Blaj.

Petrii de moară

franzuzești, legate din bucați, pentru mori cu aburi, gaz sugativ, etc. și pentru mori de apă diatr'e bucate, se cupăte cu preț moderat și plătitibile și în rate, la Depozitul de leasno de construcții, țigla etc. al subscrisului:

(916) 1—6

Teodor Vulpa, Orăștie (J. Hunedoara) Telefon: Depozit Nr. 30 Locuință, 29

Betia

Cino vooște a scăpa de patima accata uricioasă, să întrăbuințeze „Antidotul Verles“, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturii spirituoase. Fînd fără gust, se poate da pătimșului fără știrca sa. Mii și mil de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 300 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. — Farmacia la „VULTURUL ALB“ Nr. 33, Lugoj, Banat.

Helnavii de PLĂMANI

astmatici bolnavi de pept scrofuleși anemici săraci de sînge slăbiți

afă mult derita ușuraro a suferințelor lor prin Siropul VERLES 4 sticle 400 lei prin ramburs.